

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.660/2019/9. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Zumbók Péter előadó bíró

. Farkas Antónia bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

A felperesek képviselője:

. Varga Zoltán ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

és Trócsányi Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Detvay Lúcia ügyvéd)

A per tárgya: jogalkotással okozott kár megtérítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.716/2018/7/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Törvényszék 71.P.24.818/2016/29.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint a Magyar Államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására - 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Kft. ügyvezetője 2012. október 1-jétől 2014. január 23-ig az I. rendű felperes, míg az alapítója és egyetlen tagja a II. rendű felperes volt. A Kft. 1998 óta folyamatosan 9-12 darab I. kategóriájú, és 35-60 darab II. kategóriájú pénznyerő automatát üzemeltetett részben I. kategóriájú, részben II. kategóriájú játéktértermekben.
- [2] A szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvényt (a továbbiakban: Szjtv.) 2011. november 1-jei hatállyal módosító, az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények

módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Módtv1.) alapján a pénznyerő automata tételes játékadója játékhelyenként - a játékkaszinóban üzemeltetett pénznyerő automata kivételével - az I. és II. kategóriájú játékteremben üzemelő pénznyerő automata esetén havi 500.000 forintra emelkedett, továbbá a pénznyerő automata üzemeltetője (szerencsejáték-szervező) negyedévente százalékos mértékű játékadó fizetésére is köteles volt.

- [3] Az Szjtv.-t 2012. október 10-i hatállyal módosító 2012. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: Módtv2.) alapján pénznyerő automata kizárólag játékkaszinóban volt üzemeltethető, a törvény hatálybalépését megelőzően kiállított játékterem-engedélyek, valamint a pénznyerő automata üzemeltetésére jogosító engedélyek a Módtv2. hatálybalépését követő napon hatályukat veszítették. Az engedélyeket a szerencsejáték-szervező a Módtv2. hatálybalépését követő 15 napon belül köteles volt leadni az állami adóhatóságnak.
- [4] A Kft. a 2011-ben bekövetkezett adóemelés hatására a játéktermei és pénznyerő automatái számát csökkentette, szünetelésre adott le engedélyeket, a Módtv2. hatálybalépését követően a pénznyerő automatakat hasznosításával felhagyott.
- [5] A II. rendű felperes 2013. október 21-én határozott arról, hogy - az Alkotmánybíróság 26/2013. (X.4.) AB határozatának kártalanításra vonatkozó indokolására tekintettel - a Kft.-nek az ügyvezető képviselte mellett kártérítési pert kell indítania, amelynek eredményessége esetén a megítélt kártérítési összeg az I. rendű felperest mint ügyvezetőt illeti.
- [6] A Kft. felszámolás folytán 2014. november 5-én megszűnt.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperesek módosított keresetükben - elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdésére, másodlagosan a Ptk. 349. § (1) bekezdésére, harmadlagosan a Ptk. 6. §-ára hivatkozással - 137.753.649 forint megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Az elsődleges és másodlagos keresetük alapjaként azt adták elő, hogy az alperes az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 56. cikkében deklarált uniós alanyi jogot sértő jogalkotással (a pénznyerő automatakra kivetett játékadó drasztikus megemelésével, valamint az automatakat kaszinón kívüli működtetési lehetőségének azonnali megtiltásával) kárt okozott nekik, és a jogalkotás az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) a tulajdonjog, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvére vonatkozó rendelkezéseit is sértette. Kárként a pénznyerő automatakat értékében beállott értékcsökkenést, az automatakat üzemeltetésének megszüntetéséből származó elmaradt vagyoni előnyt, továbbá a megfizetett igazgatási szolgáltatási díjat és adó-visszatérítést jelölték meg.
- [8] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével az I. rendű felperes keresetét elutasította; megállapította, hogy az alperes felelősséggel tartozik a II. rendű felperesnek a Kft. által 2011. szeptember 26-án üzemeltetett pénznyerő automatakat értékvesztéséből, az üzemeltetés megszűnéséhez kapcsolódó elmaradt haszonból eredő kár megtérítéséért; a II. rendű felperes ezt

meghaladó keresetét elutasította.

- [10] A keresetösségi jog fennállását vizsgálva megállapította, hogy a II. rendű felperes mint a Kft. tulajdonosa jogosult volt a Kft. kártérítési igényének érvényesítésére. Ebből a szempontból a társaság és a tag elkülönült jogalanyiságát irrelevánsnak tartotta, mert álláspontja szerint a Kft. vagyona teljes egészében a II. rendű felperes vagyonának minősült, ezért a Kft. vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés, az automaták üzemeltetési lehetőségének megszűnéséből származó elmaradt haszon a II. rendű felperest ért kárnak tekinthető. Kiemelte, hogy nincs olyan jogszabály, amelyből levezethető lenne a II. rendű felperes igényérvényesítésének kizártsága, sőt annak jogszabályi alapját a Ptk. 339. § (1) bekezdése teremti meg. Érvelése szerint az a körülmény, hogy a Kft. a felszámolásáig kártérítési pert az alperes ellen nem indított, nem eredményezheti a II. rendű felperes igényérvényesítésének kizártságát. Utalt továbbá arra, hogy a II. rendű felperes igényérvényesítéséhez engedményezésre nem volt szükség, de a követelést egyébként is a Kft. képviselőjére jogosult tulajdonos, a II. rendű felperes engedményezhette volna saját magára.
- [11] Ezzel szemben az I. rendű felperes keresetének részítélettel való elutasítását az elsőfokú bíróság azzal indokolta, hogy az I. rendű felperes a keresettel érintett időszakban a Kft. ügyvezetője, de nem tulajdonosa volt, és a Kft. nem képezte a vagyonát.
- [12] A II. rendű felperes elsődleges, a Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapított keresetének megalapozottságát vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a Módtv2. szerinti tiltás miatt megállapítható az uniós alanyi jog (EUMSZ 56. cikk, Charta 17. cikk) jelentős súlyú sérelme, és a tiltással közvetlen okozati összefüggésben áll a Kft. tulajdonát képező pénznyerő automaták értékében beállott értékcsökkenés és az üzemeltetési tevékenység elmaradt haszna folytán felmerült, a II. rendű felperest ért kár. Az alperes ezzel kapcsolatos kártérítési felelősségének megállapításáról ezért közbenső ítélettel határozott.
- [13] Az elsőfokú bíróság a II. rendű felperes keresetét a fentieket meghaladó részében, az adó-visszatérítés és az igazgatási szolgáltatási díj tekintetében részítélettel elutasította.
- [14] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének fellebbezett - közbenső ítéleti - rendelkezését megváltoztatta, és a II. rendű felperes keresetét teljesen elutasította.
- [15] Elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a jogalkotás a II. rendű felperes vagyonát érintően okozta-e a II. rendű felperes által a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján megtéríteni kért tényleges kárt és elmaradt hasznát. E körben figyelemmel volt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (1) bekezdésére és a Ptk. 339. §-ára. Rögzítette, hogy az utóbbi jogszabályhelyből következően szerződésen kívüli károkozás esetén a polgári jogi jogviszony a károsult és a károkozó között, a kár bekövetkezésével jön létre. Kifejtette, hogy mivel a II. rendű felperest a más személyt ért kár érvényesítésére jogszabály nem jogosítja fel, ezért akkor léphet fel eredménnyel, ha ő maga a károsult. Ezt azonban az elsőfokú bíróságtól eltérően nem tartotta megállapíthatónak.
- [16] Nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a Kft. vagyonát a maga egészében a II. rendű felperes vagyonának kellett tekinteni. Hivatkozott arra, hogy a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 121. § (1) bekezdése szerint a tag jogait és a társaság vagyonából őt megillető hányadot az üzletrész testesíti meg, az üzletrész pedig nem azonosítható a társaság vagyonával. A jogerős ítélet indokolása szerint a társaságot ért kárnak ugyan áttételes

hatása lehet az üzletrész értékére, és annak forgalmi értéke csökkenhet, de ebből nem következik, hogy a tagnak és nem a társaságnak okoztak volna kárt. Ehhez képest a másodfokú bíróság kiemelte, hogy a II. rendű felperes nem az üzletrész forgalmi értékével kapcsolatos kártérítési igényt érvényesített, hanem kifejezetten a Kft. vagyonában bekövetkezett károk megtérítését kérte, holott az adott jogviszonyban nem ő volt a károsult, vagy a károsult jogutódja.

- [17] A másodfokú bíróság - helytállónak minősítve az alperes fellebbezésében foglaltakat - arra is rámutatott, hogy a tag nem lehet a jogutód nélkül megszűnt társaság jogutódja, az általános jogutódlás ugyanis fogalmilag nem jöhet szóba, szinguláris jogutódként pedig engedményezés hiányában nem tud eredménnyel fellépni. Értelmezése szerint - az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás kiegészítésekor figyelembe vett - 2013. október 21-i taggyűlési jegyzőkönyv sem tartalmazott engedményezést, mivel a szerint a II. rendű felperes a Kft. követelésének érvényesítéséről határozott, amelyre a felszámolás elrendeléséig idő és lehetőség is lett volna.
- [18] Jelentőséget tulajdonított a másodfokú bíróság annak is, hogy a Kft.-t felszámolási eljárás eredményeként törölték. Felhívta a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 34. § (1) bekezdését, 48. § (1) bekezdését, 61. § (1) és (4) bekezdését. E jogszabályhelyeket is figyelembe véve kifejtette, hogy a tag a társaság fennállása és működése alatt, továbbá a felszámolás során sem részesülhet a társaság vagyonából, és ez a helyzet a társaság törlésével sem változik.
- [19] A II. rendű felperes által hivatkozott 16/2018. (X. 8.) AB határozat [68] pontjában foglalt indokait sem tartotta alkalmasnak a II. rendű felperes keresetösségi jogát megalapozó következtetés levonására, mivel azok a vezető tisztségviselő képviseleti jogára vonatkoznak.
- [20] Mindezek alapján azt állapította meg, hogy a II. rendű felperes a Kft.-t ért károk érvényesítésére nem volt jogosult, és ezért az elsőfokú határozat minden további érdemi indokát mellőzte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [21] A jogerős ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az alperes kártérítési felelősségének megállapítását és a keresetben meghatározott károk megtérítésére kötelezését kérték.
- [22] Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy mivel a Kft. a II. rendű felperes tulajdonát képezte, ezért a II. rendű felperes jogosult a Kft.-t a tiltás miatt ért károk megtérítése iránti igény érvényesítésére. Erre tekintettel állították, hogy a tiltást elrendelő Módtv2. hatálybalépésével a II. rendű felperes vagyona megsemmisült, és elmaradt haszonból eredő kár is érte. Ennek alátámasztásaként hivatkoztak a Ptk. 115. § (1) bekezdésére és a Gt. 68. § (1) bekezdésére. Hangsúlyozták továbbá, hogy a Kft. felszámolására nem a II. rendű felperes döntése miatt került sor, hanem annak következtében, hogy a Kft. a még működésben tartott pénznyerő automatákkal kapcsolatos adófizetési kötelezettségének nem tudott eleget tenni.
- [23] Egyebekben teljes egészében megismételték az eljárás korábbi szakaszaiban kifejtett jogi érveiket.
- [24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- [25] A Kúria a Pfv.III.20.660/2019/2. számú végzésével az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelmét

egészében, a II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmét pedig az adó visszatérítésére és az igazgatási díj arányos részének visszatérítésére irányuló részében hivatalból elutasította.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [27] A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a II. rendű felperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő.
- [28] Mivel a másodfokú bíróság a keresetösségi jog hiánya miatt utasította el a II. rendű felperes keresetét, és az ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság által kifejtett érdemi indokokat mellőzte, ezért a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegét csak ebben a körben lehetett és kellett vizsgálni.
- [29] Annak elbírálása, hogy a felperes igényérvényesítési jogosultsága (keresetösségi joga) az általa nevezett alperesekkel szemben fennáll-e, az ügy érdemére tartozó anyagi jogi kérdés. Anyagi jogi kapcsolat hiányában a keresetet ítélettel kell elutasítani (EBH2005. 1227., BH2019. 119., BH2001. 388.).
- [30] A felperesek keresetükben az I. rendű felperes ügyvezetése és a II. rendű felperes tagsága mellett működött, a perindítást megelőzően felszámolás folytán megszűnt Kft.-nek a sérelmezett jogalkotással okozott károk, a vagyonban beállott értékcsökkenés és elmaradt vagyoni előny megtérítése iránti igényt érvényesítettek az alperessel szemben. A másodfokú bíróság ugyanakkor - az elsőfokú bírósággal ellentétben - helytállóan mutatott rá arra, hogy az önálló jogalanyiságú Kft. vagyona elkülönült az egyetlen tagjának, a II. rendű felperesnek a vagyonától. Ez nem csupán a jogi személy fogalmának lényegéből, hanem a tételes jogszabályi rendelkezésekből, a korlátozott felelősségű társaságot definiáló Gt. 111. § (1) bekezdéséből és Ptk. 53. § (3) bekezdéséből, valamint - a jogerős ítélet indokolásában felhívott - Gt. 121. § (1) bekezdéséből is következett. Ennélfogva a keresetben megtéríteni kért károk vonatkozásában károsultnak a Kft., és nem a II. rendű felperes minősült, az állított károkozás miatt kötelmi jogviszony az alperes és a Kft. között jött létre. A deliktualis kárfelelősség általános szabályát rögzítő Ptk. 339. § (1) bekezdése ezért az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének indokolásában foglaltakkal szemben a Kft.-t ért károk megtérítése iránti igény érvényesítésére a II. rendű felperes számára jogalapot nem keletkeztetett.
- [31] Ilyen jogszabályi rendelkezést a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett Ptk. 115. § (1) bekezdése és a Gt. 68. § (1) bekezdése sem tartalmaz. Az előbbi jogszabályhely a felek jogvitájában - a keresettel érvényesített joggal való összeegyeztethetlensége folytán - nem volt alkalmazható, mivel az a tulajdonjogi igények elévülhetetlenségét deklarálja. A Gt. 68. § (1) bekezdése pedig a jogutód nélkül megszűnő gazdasági társaságot terhelő kötelezettség alapján fennmaradt követelésnek a gazdasági társaság volt tagjával (részvényesével) szembeni érvényesíthetőségéről rendelkezik, a volt tag (részvényes) számára azonban a társaság követelései tekintetében közvetlen igényérvényesítési jogosultságot nem biztosít.
- [32] A korlátozott felelősségű társaság tagja tehát nem jogosult saját nevében a társaságnak okozott kárigényt érvényesíteni (Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.20.474/2008/3.). A gazdasági társaság tagjainak nincs keresetösségi joga a gazdasági társaság kárigényének érvényesítésére (Kúria

- [33] A másodfokú bíróság továbbá helyesen állapította meg, hogy a II. rendű felperes a Kft. jogutódjaként sem érvényesíthette a peresített kártérítési igényt. A Kft. ugyanis jogutód nélkül, felszámolási eljárás eredményeként szűnt meg, s így értelemszerűen általános jogutódja nem maradt, míg a követelés engedményezésének hiányában a II. rendű felperes különös jogutódként nem léphetett fel.
- [34] Miután pedig a kereset teljesítését a II. rendű felperest megillető keresetösségi jog hiánya kizárta, a kártérítési felelősség feltételei fennállásának vizsgálata szükségtelen volt, és azt a másodfokú bíróság helyesen mellőzte.
- [35] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [36] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése szerint, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésére tekintettel a II. rendű felperest kötelezte az alperes részéről felmerült - az általános forgalmi adót is tartalmazó, a kifejtett jogi képviseleti tevékenység arányában megállapított ügyvédi munkadíjból álló - felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [37] A II. rendű felperes a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam javára való megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében köteles.
- [38] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.
- [39] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. június 10.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző
HM